

Hrozí konec hotových peněz. Pak vám jich část mohou sebrat a nic s tím neuděláte!

- CZ24 News | 5. května 2020

ČESKO: První kvartál byl z hlediska ekonomických výkonů jen zahřívacím kolem. Teprve ve druhém čtvrtletí přijde ten správný sešup ekonomiky a nezaměstnanost by svého vrcholu mohla dosáhnout až v kvartále třetím. Markéta Šichtařová kritizuje kroky evropských velmocí, které zpřísňují omezení mimoevropských investic, protože tato „ochrana“ domácích podniků před zahraničním převzetím je ve skutečnosti dost drastickým poškozením národního hospodářství, které nemá na to, aby se zmátořilo samo. Ale o lidi a prosperitu jde v politice až na posledním místě; kecy o „ochraně“ se prodávají líp i za cenu, že to obyvatelstvo poškodí.

Generální tajemník Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj Ángel Gurría tvrdí, že koronavirus už způsobil větší ekonomický šok než finanční krize 2008-2009. Není toto tvrzení šéfa OECD poněkud předčasné stejně jako to, že světové ekonomice potrvá roky, než se zotaví z dopadů šíření koronaviru, a že naděje na rychlé hospodářské oživení jsou z kategorie zbožných přání?

Není to předčasné, my už skutečně víme, že současná hospodářská krize je hlubší, než byla krize v letech 2008-2009. Máme tu už totiž první globálně důležité statistiky o tom, jak skutečně korona ničí ekonomiku. Už žádné spekulace, ale fakta.

Tak tedy: americká ekonomika podle aktuálně zveřejněných dat poklesla v prvním kvartále nejvýrazněji od velké recese ve 20. letech minulého století. Konkrétně meziročně poklesla o 4,8 procenta. To je ještě horší, než se v průměru čekalo. Finanční trh totiž sázel v průměru na pokles „jen“ o čtyři procenta, ačkoliv někteří očekávali pokles i o 15 procent.

Nicméně i na tato čísla ještě může dojít. USA byly s nákazou o pár týdnů opožděny za Evropou. První kvartál tak byl jen zahřívacím kolem. Teprve ve druhém kvartále přijde ten správný sešup ekonomiky. V mnoha oblastech jsou Američané stále zavřeni doma. V prvním kvartále byli zavřeni jen dva týdny a bylo jich mnohem méně než dnes.

A ještě jedna poznámka: toto jsou údaje jen o jistém segmentu ekonomiky. Třeba taková míra nezaměstnanosti reaguje až s dost citelným zpožděním proti údajům o HDP. Takže vrchol by nezaměstnanost mohla dosáhnout teprve až v kvartálu třetím.

Doprovodným znakem koronavirové krize jsou kroky evropských velmocí, které zpřísňují omezení mimoevropských investic do společností ve strategických odvětvích a technologiích. Po Německu k němu přistoupila i Francie s odůvodněním, že v tomto období jsou některé podniky zranitelné a některé technologie nestabilní, takže by je za nízkou cenu mohly koupit zahraniční konkurenti. Ve Francii od začátku roku platí omezení 25 procent neevropských investic do domácích společností, chystá se snížení na deset procent. Dávají tato ochranná opatření z ekonomického hlediska smysl? Je třeba chránit naši ekonomickou suverenitu, jak uvedla předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová?

Podívejte, to je absolutně nelogické. Přesněji řečeno: ono to má jakousi zvrhlou „logiku“ z pohledu populistického politika, který vám bude vykládat něco o tom, jak si chrání domácí podniky. Jenomže to je asi taková ochrana, jako když vás porazí auto, krvácíte, přijede sanitka, a vy začnete rvát, aby

na vás ti cizí doktoři hlavně nesahali a nevozili vás do nemocnice, že před nimi chcete ochránit.

Jde o to, že Evropa má co dělat sama se sebou a postrádá kapitál. Když nemáte kapitál, nemůžete podnikat. Váš podnik nemůže prosperovat. Nemůže zaměstnávat lidi. A proč přijde nějaký investor ze zahraničí? Protože má peníze, ty peníze do vás chce vložit a chce, aby mu tyhle peníze vydělávaly. Tedy chce, aby váš dosud slabý podnik prosperoval, tedy byl silnější, ziskový a jemu aby se jeho investice vrátila. Silný a ziskový podnik znamená vyšší zaměstnanost, vyšší prosperitu celé země.

Tahle „ochrana“ domácích podniků před zahraničním převzetím je ve skutečnosti dost drastickým poškozením národního hospodářství, které prostě nemá na to, aby se zmátořilo samo. Ale o lidi a prosperitu jde v politice až na posledním místě; kecý o „ochraně“ se prodávají líp i za cenu, že to obyvatelstvo poškodí.

Koronavirová pandemie zvyšuje množství zásahů státu do podnikatelské sféry. V Německu varoval tamní ministr financí Olaf Scholz před tím, aby společnosti, které obdrží státní podporu třeba v rámci programu kurzarbeit, vyplácely dividendy svým akcionářům. Nezpůsobil by ale tento krok úprk investorů z Evropy do USA a prohloubení krize v důsledku chybějícího kapitálu?

Samozřejmě že státu není lautr nic do toho, jaké dividendy společnost vyplácí akcionářům. Je to pouze a jen poškození majetku akcionářů. Když akcionář nedokáže ze svého právoplatného majetku vydolovat peníze a zisk, ztratí motivaci se o něj starat.

Proč bych se jako majitel společnosti měla dál zajímat o hladké fungování společnosti, ze které si nesmím čerpat zisky? Podstoupila jsem obrovské riziko investicí do nějaké společnosti, dost možná jsem se podílela i na jejím managementu, takže jsem i vyčerpávala své síly a pracovala tak, že si to mnoho zaměstnanců ani neumí představit – a pak přijde stát a řekne, že ze svého majetku, ze své společnosti, nesmím čerpat plody mé práce. Budu mít ještě zájem starat se o takovou společnost a vést ji k prosperitě? Ne! Nechám ji plavat a půjdu podnikat jinak a jinam, kde mi to stát nebude bojkotovat.

Nechápu, že každému není jasné, že to nedává smysl: jak může podnik prosperovat, když ho nenecháme dělat jeho práci? Jak se může hospodářství vzpamatovat, když jednotlivým podnikům v prosperitě bráníme?

Lidé, kteří před únorem 2020 uzavřeli s cestovními kancelářemi smlouvy na zájezd s odletem v letních měsících, mají nyní podle smlouvy cenu zájezdů doplatit, i když vědí, že stejně nikam neodletí. Za to dostanou voucher na využití v budoucnu a zaplacené peníze by mohli dostat zpět nejdříve v září 2021. Druhou možností je zrušení zájezdu s často vysokými storno poplatky. Měl by i do těchto vztahů vstupovat stát, jak požadují klienti, a rozhodnout, že po nich cestovní kanceláře nebudou požadovat doplatky u zájezdů, u nichž je zřejmé, že se neuskuteční?

Je to výběr: ponese ztrátu klient, i když jen částečnou, protože může dostat voucher, nebo ponese ztrátu cestovka? Když klient chce, aby ztrátu nesla cestovka, dožaduje se tím VIP zacházení ve srovnání s cestovkou. Ale pravda je taková, že vina není ani na straně klienta, ani na straně cestovky, tedy ztrátu by neměl nést žádný z nich. Vina je na straně státu, který zavřel hranice.

Samozřejmě k tomu měl nějaký důvod, o tom žádná. Ale ať už to byl důvod jakkoliv vážný, stát se nevytlče z toho, že to byl on, kdo klienty i cestovky poškodil. Je tedy morálně správné, aby ztrátu nesl právě stát, nikdo jiný. Není logické, aby se klienti soudili s cestovkami, cestovky klienty nikterak nepodvedly. Smysl má, aby se klienti soudili se státem, který je takto připravil o peníze.

Ve stínu opatření ke koronavirové epidemii přijala vláda návrh zákona, který snižuje podporu zelené energie v neprospěch fotovoltaiky. Podle ministra průmyslu Karla Havlíčka se z dosavadní roční podpory solárů ve výši 29 miliard ušetří 7 až 10 miliard korun. Co říci protiargumentu zástupců firem, které v solárním byznysu podnikají, že se jedná o politickou objednávku, kterou chce vláda zničit tisíce podnikatelů a domácností a která ohrozí bankovní sektor vzhledem k tomu, že provozovatelé solárních elektráren ještě splácejí desítky miliard korun úvěrů?

Podpora fotovoltaiky nikdy neměla být přiznána. Podporu fotovoltaiky na samém počátku považuji za jeden z největších tunelů do veřejných financí posledních dvaceti let. Nevidím žádný důvod, proč by stát měl fotovoltaiku podporovat. Nakonec to vytáhlo z kapes domácností nemalé peníze a pořád je tahá.

Na druhou stranu právní stát je takový, který ctí svá vlastní pravidla. Tedy to, co už bylo přislíbeno, byť nesprávně a neekonomicky, by mělo být dodrženo. A to i když se nám fotovoltaika třeba nemusí líbit. Nad rámec už přiklepnuté podpory však nevidím důvod pro jedinou korunu, která by do této oblasti měla plynout ze státních peněz.

Přiblížilo chování lidí ve společnosti během nouzového stavu konec kamenných prodejen vyjma potravin a restaurací, případně také hotovostních plateb?

Obávám se, že ano. Copak kamenné prodejny, tam o nic velkého nejde. Je jen otázkou času, kdy kamenných prodejen bude mnohem méně než dnes a drtivá většina obchodů bude probíhat přes internet. Ale co je opravdové nebezpečí, to je konec hotovosti.

Nejde o to, zda hotovost používáme, či ne. Jde o to, že máme právo ji používat. Sama existence tohoto práva totiž vytváří ohromně účinnou bariéru proti snížení úrokových sazeb do hluboce záporných hodnot, nebo proti zdanění bankovních vkladů. V podstatě to brání do značné míry nějaké měnové reformě, jako u nás proběhla v 50. letech. Představte si, že bude zrušena hotovost a všechny peníze budou muset být jen v bance. Pak není problém uvalit na vklady třeba 50procentní daň, nebo úrokovou sazbu minus 20 procent. Neuděláte s tím ani ťuk, protože ty peníze z banky nijak nedostanete.

Pokud ale existuje hotovost, máte možnost peníze vybrat. Je jedno, že to neděláte – ale ta možnost je. Však vy byste ji využili, kdybyste věděli, že o 50 procent peněz v bance přijdete, když je nevyberete. A proto tohle právo na hotovost zabraňuje centrální bance a vládě sáhnout lidem na vklady. Já bych dokonce šla tak daleko, že bych uzákonila v ústavě právo na hotovost, a to slovy, že hotovostní a bezhotovostní peníze jsou rovnocenné. A to třeba takto:

Čl. 98

(1) Česká národní banka je ústřední bankou státu. Hlavním cílem její činnosti je péče o cenovou stabilitu **a ochrana rovnocenného postavení hotovostních a bezhotovostních forem transakcí.**

A bylo by to. Polovina věty navrhn – a naše vklady by ihned byly mnohem víc v bezpečí.